

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України №656 “Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення” від 14.04.2000р.
2. Статистичний щорічник Черкаської області за 2002 рік., – С.418.
3. Алимов С.І. Підсумки роботи рибницьких підприємств об'єднання “Укр-рибгосп” за 2001р. //Рыбное хозяйство Украины. – 2002. – №2. – С.27.

УДК 657.47

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

Л.А.Поливана, викладач

Харківський державний технічний університет сільського господарства

Одним з основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є послідовність, тобто постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики.

Термін “облікова політика” увійшов до лексики українських бухгалтерів в кінці 80-х років як переклад англійського словосполучення “accounting policies”, яке використовується в стандартах, що видаються Комітетом з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

До початку ринкових реформ необхідності в розробці облікової політики підприємств не виникало, так як законодавство, що регулює організацію бухгалтерського обліку, не передбачало можливості декількох варіантів відображення в обліку та звітності одних і тих господарських операцій. В зв'язку з розширенням видів господарських зв'язків та організаційно-правових форм підприємств з'явилась необхідність та можливість використання фінансових результатів різних операцій, а, відповідно, і варіантів їх відображення в обліку.

В останній час приділяється багато уваги проблемним питанням формування облікової політики. Результатом цього є широке та вузьке трактування облікової політики, визначення її рівня,

узагальнення способів ведення обліку та елементів облікової політики. Проблематика облікової політики досліджується в працях як зарубіжних вчених Хендріксена, Мея, Ван Бреда, так і вітчизняних Н.М. Малюги, А.П. Гринько, Г.Г. Кирейцева, Я.В. Лебедзевича, Ю. Хоптинського. Проте залишаються невирішеними деякі питання теоретичного обґрунтування та облікової політики, зокрема щодо фінансових результатів.

В загальному вигляді проблема практичної реалізації облікової політики полягає в тому, що не виконується головне завдання облікової політики — підготовка і надання достовірної фінансової звітності.

В даній статті поставлено за мету визначити елементи облікової політики щодо обліку фінансових результатів діяльності та розкрити вплив найбільш вагомих елементів облікової політики підприємства на розміри фінансових результатів діяльності.

Облікова політика може регулювати баланс інтересів користувачів бухгалтерської інформації в процесі її формування. Процес формування облікової політики включає в себе вибір конкретного способу ведення бухгалтерського обліку із декількох, що допускаються загальноновизнаними стандартами. Якщо стандарти не встановлюють способів ведення обліку по окремих питаннях, то формування облікової політики полягає в розробці підприємством індивідуальних способів, виходячи із загальних вимог законодавства.

Отже, поєднання загальних та специфічних принципів та методів організації обліку реалізується на практиці у формі наказу про облікову політику, який є основним внутрішньогосподарським нормативно-правовим актом підприємства у сфері методики та організації бухгалтерського обліку. Дослідження підприємств хлібопекарної галузі показали, що на більшості обстежених підприємств або відсутні накази про облікову політику, або до їхнього складання підійшли настільки формально, що сама ідея наказу й виконання ним функціонального призначення залишилися нерозкритими. Деякі з досліджуваних підприємств в наказі про облікову політику зосереджують увагу тільки на методичних аспектах, таких як: оцінка запасів, визнання основних засобів, способи їх амортизації, визнання доходів і витрат і пов'язане з цим ведення податкового обліку. Що стосується питань організації обліку, треба

Вісник аграрної науки Причорномор'я, Випуск 4, 2004

зауважити, що вони наводяться не системно і не в повному обсязі. На ряді підприємств взагалі немає об'єктивних передумов для розробки адекватної облікової політики.

Для визначення місця доходів і фінансових результатів в обліковій політиці необхідно розглянути поняття об'єкта та елемента облікової політики. Під об'єктом облікової політики ми будемо розуміти об'єкти обліку, для яких законодавством передбачено декілька варіантів ведення і організації обліку, що визначаються підприємством залежно від конкретних умов і специфіки діяльності. Елемент облікової політики — сукупність методів і принципів ведення обліку щодо конкретного об'єкту.

Згідно з поставленою метою будемо виходити з таких позицій: об'єкт облікової політики — доходи і фінансові результати діяльності, її елемент — сукупність методів і принципів ведення обліку щодо доходів і фінансових результатів діяльності.

На нашу думку, серед питань щодо обліку доходів і фінансових результатів діяльності, які мають бути розкриті в наказі про облікову політику, відносяться наступні (табл.1).

Одними із найсуттєвіших елементів облікової політики підприємства, які впливають на визначення фінансових результатів, є моменти визнання доходів і витрат, амортизаційна політика, підходи до оцінки виробничих запасів тощо.

Вплив облікової політики підприємства на фінансово-економічні показники діяльності підприємства і на суму сплачуваних підприємством податків, для яких базою оподаткування є прибуток, зображено на рис.1.

Прийняття підприємством конкретної облікової політики на поточний фінансовий рік забезпечує організацію бухгалтерського обліку відповідно до показників форм річної фінансової звітності, забезпечує використання оптимальних методів облікових робіт з метою отримання очікуваних результатів фінансово-економічної діяльності підприємства.

Отже, ми дійшли до висновку, що облікова політика дає можливість оцінити рівень постановки облікової роботи, відповідність нормативним актам, врахувати потреби фінансового та управлінського обліку в необхідній інформації. В наказі про облікову

Елементи облікової політики доходів і фінансових результатів діяльності

Елементи облікової політики	Альтернативні варіанти
Розмежування доходів за кожною класифікаційною групою	- доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); - інші операційні доходи; - фінансові доходи; - інші доходи; - надзвичайні доходи
Умови визнання та критерії оцінки доходу від надання і виконання робіт та послуг на дату складання балансу	- метод оцінки ступеня завершеності операцій; - метод рівномірного нарахування
Перелік та склад доходів від реалізації	- доход від реалізації готової продукції; - доход від реалізації товарів; - доход від реалізації робіт, послуг
Перелік та склад інших операційних доходів	- доход від реалізації іноземної валюти; - доход від реалізації інших необоротних активів; - доход від операції орендних активів; - доход від операції курсової різниці; - одержані штрафи, пені; - доход від списання кредиторської заборгованості; - одержані субсидії; - інші доходи від операційної діяльності
Перелік та складання фінансових доходів	- дивіденди одержані - відсотки одержані
Перелік та складання доходів від участі в капіталі	- доход від інвестицій в асоційовані підприємства - доход від спільної діяльності
Перелік та складання інших доходів	- доход від реалізації фінансових інвестицій; - доход від реалізації необоротних активів; - доход від реалізації майнових комплексів; - доход від не операційної курсової різниці; - доход від безоплатно одержаних активів; - доход від звичайної діяльності
Перелік та складання надзвичайних доходів	- відшкодування збитків від надзвичайних подій
Порядок віднесення доходів і витрат на рахунок 79 "Фінансові результати"	- щомісячно - щоквартально

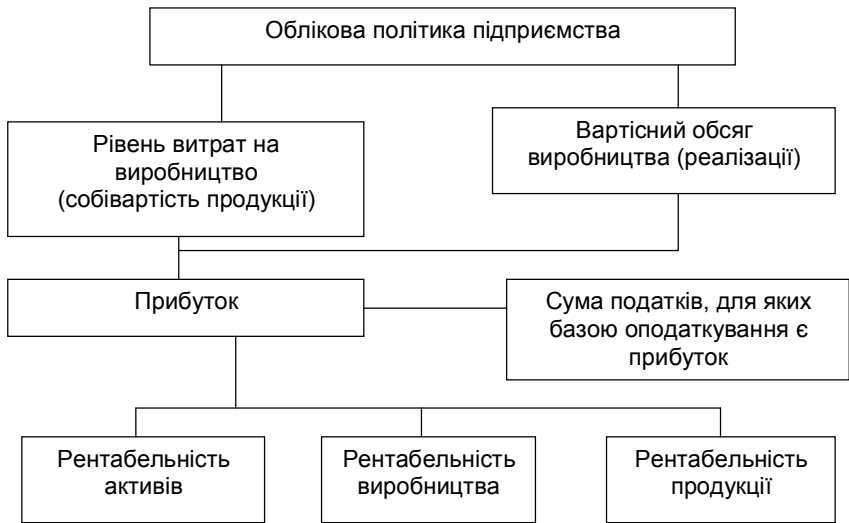

Рис.1. Облікова політика та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства

політику в обов'язковому порядку мають бути розкриті питання організації обліку доходів і фінансових результатів діяльності, які відносяться до методології обліку. Оскільки вибір того чи іншого варіанту обліку за елементами облікової політики істотно впливає на фінансові результати діяльності, він повинен проводитись не за бажанням керівництва, а лише після ґрунтовного проведення розрахунків та оцінки фінансових наслідків.

Таким чином, облікова політика дає можливість: а) визначати порядок і умови формування та обліку фінансових результатів; б) аналізувати дані звітності в динаміці; в) своєчасно одержувати дані про істотні зміни в господарській діяльності підприємства.

Отже, якщо довкола питання щодо вибору варіантів обліку за елементами облікової політики ще точаться суперечки, то з впевненістю можна стверджувати, що це дасть можливість хлібопекарним підприємствам зосередити свої зусилля на головному — покращенні фінансових результатів діяльності та підвищенні ефективного господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV//Бухгалтерський облік і аудит. – 1999.- № 9. – С. 3-8.
2. Гуккаев В. Б. Учетная политика организации. – М.: Бератор – Пресс, 2002. – 256 с.
3. Хоптинський Ю. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку// Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – №4. – С. 36-39.

УДК 336

АНАЛІЗ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХОДІВ ОБЛАСНИХ БЮДЖЕТІВ

Л.С.Кравчук, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

Функціонування місцевого самоврядування бере свій початок із давніх давен, а сам термін "місцеві фінанси" вживається вже більше 200 років. Адже місцеві фінанси можуть бути сформовані не в усіх країнах. Вони є лише там, де держава визнає право на автономію місцевих органів влади, де вона розмежовує функції та завдання, що покладаються на центр і території. Там, де держава бере функції управління на місцях у свої руки, там немає місцевих фінансів. У таких країнах фінансова система деформується і домінують лише державні фінанси. Як показує історичний досвід, внаслідок цього знижується ефективність державного управління, наростають бюрократизм і відчуження людей від влади. До країн, де не визнається право існування місцевих фінансів, відносять держави з тоталітарними режимами. Із тридцятих років ХХ століття не визнавалися місцеві фінанси і в колишніх радянських країнах. В наш час фінансові проблеми місцевої влади набули великої гостроти. Хронічна нестача грошей, фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їхніх доходних джерел стали проблемою справді загальнодержавної ваги. Як наслідок, на місцях не можуть вирішуватися найболючіші життєві проблеми людей, занепадають міське господарство, соціально-культурна сфера, освіта, охорона здоров'я, погіршується стан доріг та інших засобів комунікації.

Вісник аграрної науки Причорномор'я,
Випуск 4, 2004

111